

دس نامہ و نکات مهم دس

از حراتانینوا (فصل ۵) مطالعات اجتماعی ہشتم

مکتور اسلام دشب جزیرہ عربستان (دس ۹)

دیر: صنوی

سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹

فارس، بحرہم

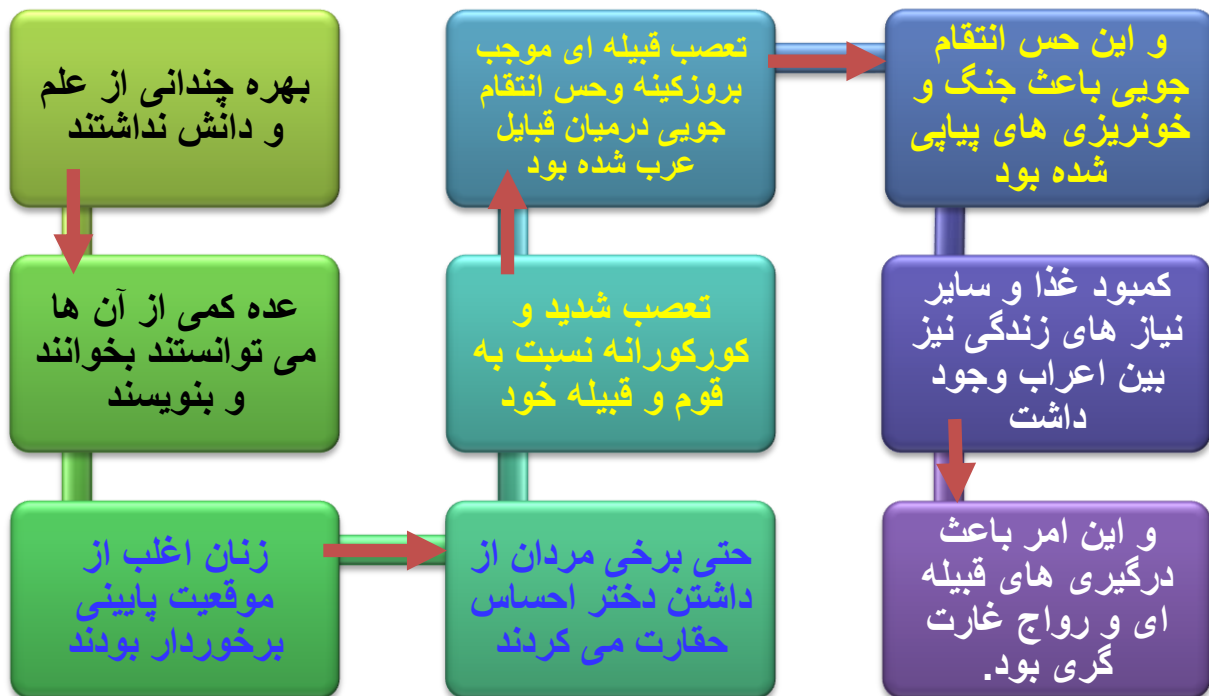
اوضاع و شرایط اجتماعی و فرهنگی مردم عربستان در دوران پیش از بعثت ،

به گونه ای بود که از آن به عنوان

عصر جاهلیت

یاد می شود.

العرب در دوره جاهلیت

طلوع آفتاب اسلام در مکه

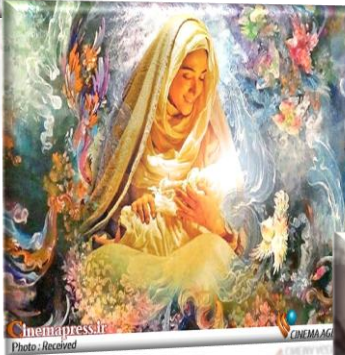
حضرت محمد (ص) در خاندانی شریف و محترم در شهر مکه به دنیا (۱۷ ربیع الاول) آمد.

حضرت محمد(ص) و اجدادش تحت تاثیر محیط آلوده به شرک (بت پرستی) و فساد مکه قرار نگرفتند.

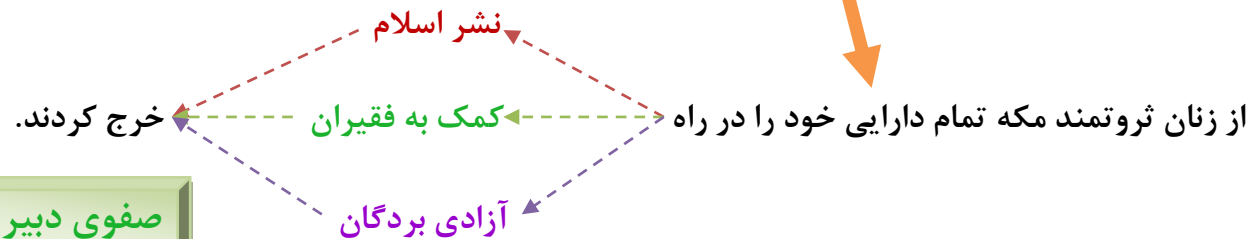
او را به دلیل پاکدامنی و درستکاری محمد امین می نامیدند.

حضرت محمد(ص) برای عبادت پروردگار به کوه های اطراف و غار حرا می رفتند.

پیامبر در ۴۰ سالگی در ۲۷ رجب به پیامبری مبعوث شدند.

حضرت خدیجه(ع) و حضرت علی(ع) اولین کسانی بودند که به پیامبر و دین اسلام ایمان آوردند.

صفوی دبیر مطالعات اجتماعی فارس

دعوت به توحید

در آغاز بعثت به صورت فردی و پنهانی

چگونگی دعوت پیامبر

پس از ۳ سال دعوت از خویشاوندان و عموم مردم به صورت آشکار

دعوت به: پرستش خدای یگانه و ایمان به روز رستاخیز

ابولهب و ابو جهل و ابوسفیان از بزرگان و اشراف مکه و مخالف با پیامبر

علت چه بود؟ هراس از

➤ گسترش دین اسلام

➤ مخالفت آشکار اسلام با عقاید و افکار جاهلی

مشرکان برای منصرف کردن پیامبر از دعوت مردم به دین اسلام و دست کشیدن از عقایدش اقداماتی انجام دادند:

۱- اول از ابوطالب عموی پیامبر و بزرگ خاندان بنی هاشم کمک خواستند، ولی او از پیامبر پشتیبانی کرد.

۲- به پیامبر پیشنهادهای کردند از جمله: ریاست قوم و قبیله و دریافت ثروت ولی کاری از پیش نبردند.

پیامبر اسلام در برابر این پیشنهاد فرمود: «من برای گردآوری مال و فرمانروایی مبعوث نشده‌ام، خدایم مرا به عنوان پیام‌آور به سوی شما فرستاده، هر گاه از من بپذیرید، این موجب سعادت شما در دو جهان است و اگر آن را رد کنید، من در این راه استقامت می‌ورزم تا خدا میان من و شما داوری کند».

۳ آزار و شکنجه مسلمانان و پیامبر و دشنام و تهمت به پیامبر و برخورد های زشت و و ناپسند با پیامبر و ساحر

خواندن پیامبر

از آنجایی که آیات قرآن حتی سرسخت‌ترین دشمنان پیامبر را تحت تأثیر قرار می‌داد و موجب گرویدن بت‌پرستان به اسلام می‌شد، مشرکان شنیدن قرآن را ممنوع کردند و به مسافرانی که برای زیارت کعبه به مکه می‌آمدند دستور دادند که پنبه در گوش خود قرار دهند و به حضرت محمد ﷺ نزدیک نشوند. علاوه بر آن، مشرکان قرآن را شعر و افسانه می‌خواندند و تلاش می‌کردند به وسیله قصه‌گویی و نقل داستان‌های عامیانه، مردم را از گوش دادن به آیات قرآن بازدارند.

۴ ممنوعیت گوش دادن قرآن به وسیله قصه‌گویی و نقل داستان های عامیانه

۵ شدید تر کردن شکنجه مسلمانان به ویژه بردگان برای جلوگیری از گسترش دین اسلام

✚ یاسر و سمیه اولین شهدای راه اسلام که جان خود را به خاطر شکنجه از دست دادند.

✚ به جز یاسر و همسرش سمیه پسرشان **عمار و بلال حبشی** از جمله افرادی بودند که شکنجه می شدند.

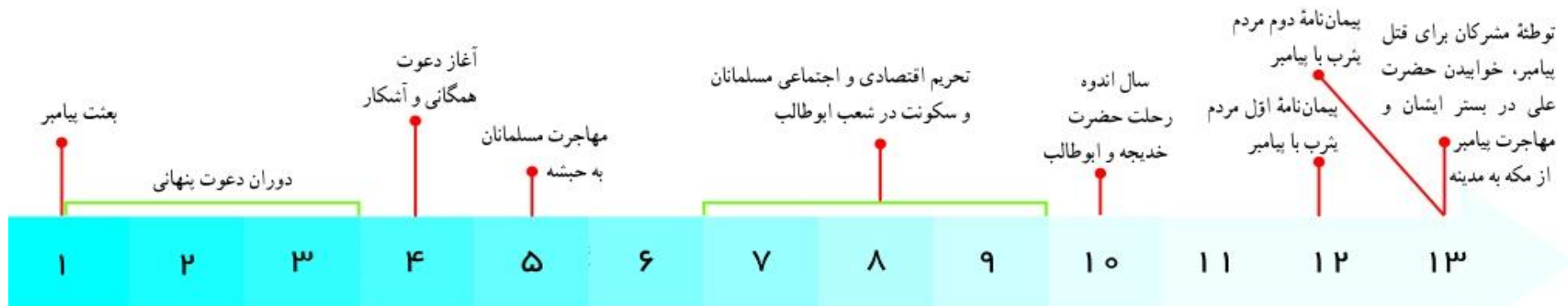
✚ آزار و اذیت مشرکان نسبت به مسلمانان به گونه ای شد که پیامبر از مسلمانان خواست مهاجرت کنند. (مهاجرت مسلمانان به حبشه به رهبری جعفر بن ابی طالب پسر عموی پیامبر و برادر حضرت علی (ع))

جعفر بن ابی طالب نماینده مسلمانان مهاجر نزد نجاشی پادشاه حبشه

۶ - تحریم اقتصادی و اجتماعی مسلمانان

- ❖ مشرکان متوجه شدند با شکنجه و سرکوب نمی توانند مانع گسترش اسلام شوند، پس مسلمانان را تحریم کردند.
- ❖ مشرکان عهدنامه ای را امضا کردند که خرید و فروش و رابطه اجتماعی (ازدواج) با پیروان اسلام ممنوع شد.
- ❖ پیامبر و پیروانش به پیشنهاد ابوطالب به شعب ابی طالب رفتند.
- ❖ تحریم سه سال به طول انجامید و سرانجام با ازبین رفتن عهدنامه (موریانه ها عهدنامه را خورده بودند) به پایان رسید.
- ❖ مسلمانان با وجود حمایت های مالی و مادی حضرت ابوطالب و حضرت خدیجه (ع) شرایط بسیار سختی پشت سر گذاشتند.

رویدادهای مهم تاریخ اسلام از بعثت تا هجرت پیامبر از مکه به مدینه (براساس سال های بعثت)

تشکیل امت و حکومت اسلامی به رهبری پیامبر

- ✓ از نگاه الهی، دیانت و سیاست از هم جدا نیستند.
- ✓ تمامی پیامبران در صورت فراهم بودن شرایط به تشکیل حکومت اسلامی اقدام نمی نمودند.
- ✓ تلاش پیامبر در مکه بیشتر برای تربیت فکری و عملی پیروان خود و مهیا کردن آنها برای ایجاد حکومت

اسلامی بود.

پیامبر برای مقدمه سازی برای تشکیل حکومت اسلامی دو بار پیش از هجرت با نمایندگان مردم یثرب (مدینه) دیدار کردند.

و سپس پیامبر هجرت کردند به یثرب (به یمن قدوم پیامبر نام یثرب به مدینه النبی) تغییر پیدا کرد.

انصار (یاری کنندگان)

گروهی از ساکنان یثرب که با پیامبر پیمان بستند که ایشان را یاری کنند.

مهاجرین (هجرت کنندگان):

به گروهی از مسلمانان که اموال و دارایی خود را رها کرده و از مکه به مدینه رفتند.

اقدامات مهم پیامبر در مدینه

پیمان برادری به جای تعصب قومی و قبیله ای ← گامی در جهت ایجاد امت اسلامی

مهاجرین و انصار از اقوام و قبایل مختلف بودند و در گذشته با هم کینه و دشمنی داشتند، پیامبر برای:

ایجاد محبت و دوستی بین آن ها ، دو به دو آن ها را با یکدیگر برادر اعلام کرد.

این کار پیامبر گامی در جهت ایجاد امت اسلامی بود.

پیمان نامه سیاسی

به منظور اتحاد سیاسی بین مسلمانان مدینه و یهودیان

پیمان نامه ای تنظیم و امضا شد.

تدوین و امضای پیمان نامه سیاسی

اعلام رسمی حکومت اسلامی به رهبری پیامبر در شهذ مدینه

نبردهای دوران پیامبر

غزوه: به جنگ هایی که پیامبر در آن شرکت داشته و فرماندهی جنگ را بر عهده داشتند.

سریه: جنگ هایی که پیامبر در آن حضور نداشتند و فرماندهی جنگ را بر عهده فرد دیگری می گذاشتند.

جنگ های متعددی در زمان پیامبر با دشمنان رخ داد: از جمله جهاد ابتدایی مانند ← جنگ بدر

در بعضی جنگ ها نیز مسلمانان برای دفاع از خود جنگیدند و مشرکان به آن ها حمله کردند جهاد دفاعی مانند: ← جنگ احد و خندق

برخی جنگ ها برای دفع تهدیدات خطرناک دشمنان رخ می داد، مانند: جنگ خیبر

صفوی دبیر مطالعات اجتماعی، فارس، جهرم

برخی از مفاد پیمان نامه سیاسی

- مسلمانان امت واحدی هستند و نباید ولایت کافران را بر خویش بپذیرند.
- مسلمانان باید عدالت پیشه باشند و در برابر ستمگران متحد گردند.
- مسلمانان باید یار و نهار هم و یاری کننده فقیران باشند.
- یهودیان و مسلمانان باید اختلافات خود را به صورت مسالمت آمیز پایان دهند.
- یهودیان در انجام مراسم دینی خود آزاد خواهند بود.
- هرگاه مدینه مورد حمله دشمن قرار گرفت، یکی از آن دفاع خواهند کرد.
- در موقع اختلاف، آخرین داور، رسول خدا خواهد بود.

پیامبر هرگز برای

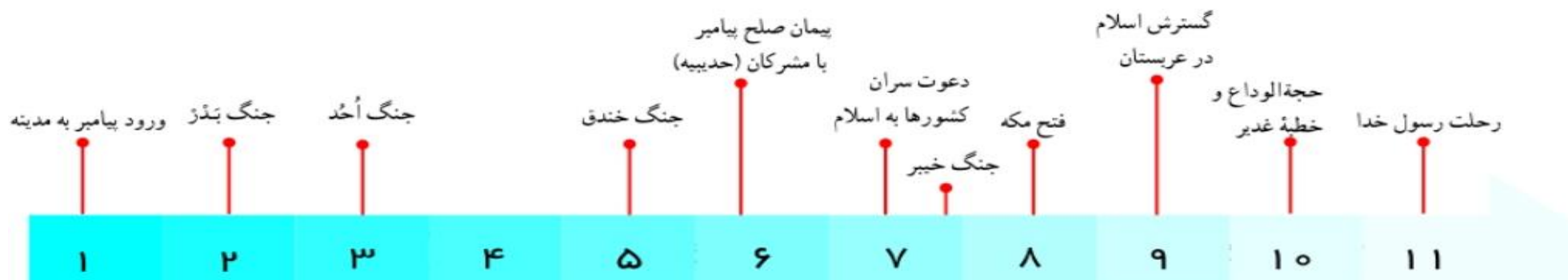
- کشور گشایی
- به دست آوردن غنیمت
- نمی جنگید و همواره به پیمان خود وفادار بود.

پیامبر در جنگ ها مسلمانان را :

- رعایت اصول اخلاقی
- رعایت ارزش های انسانی
- توصیه می کردند.
- خوش رفتاری با اسیران
- پرهیز از تخریب و عارت اموال مردم

از آنجا که هدف دین اسلام هدایت همه مردم جهان است پیامبر به فرمانروایان روم، ایران، مصر و حبشه نامه نوشت و آن ها را به اسلام دعوت کردند.

مهم ترین رویدادهای تاریخ اسلام از هجرت پیامبر تا رحلت آن حضرت (بر اساس سال های هجرت)

اخلاق، اصول و شیوه حکومت پیامبر

رسول خدا آراسته به صفات نیکی چون مهربانی، گذشت، پارسایی و ساده‌زیستی بود و بخل، حسد، آز و طمع در وجود او راه نداشت. او هدف از بعثت خود را ترویج ارزش‌های اخلاقی بیان می‌کرد و تربیت و رستگاری انسان‌ها را برتر و بالاتر از هر کار دیگر می‌شمرد.

حضرت محمد صلی الله علیه و آله بر پایه تعالیم اسلام، نظام اجتماعی و حکومت جدیدی را بنیان نهاد که بر همکاری زمامداران و مردم استوار بود. آن حضرت از اصل مشورت برای مشارکت دادن مردم در امور حکومت به خوبی بهره می‌گرفت و پس از مشورت با اصحاب اقدام به تصمیم‌گیری در مسائل مهم سیاسی و نظامی می‌کرد. برای مثال در جنگ اُحد رأی جوانان را که اکثریت داشتند بر رأی خود ترجیح داد و در جنگ خندق، پیشنهاد سلمان فارسی را در کندن خندق و شیوه دفاع از شهر پذیرفت.

واقعه غدیر خم

درب‌گشت از آخرین سفر حج، پیامبر دستور دادند

تمام مسلمانان در محلی به نام غدیر خم توقف کنند.

پیامبر با خواندن خطبه ای طولانی از مسلمانان پرسید:

«چه کسی نسبت به مومنان در تصمیم گیری اولی تر است؟»

مسلمانان گفتند: خدا و پیامبرش

پیامبر دست حضرت علی (ع)؟ را بالا بردند و فرمودند:

هر کس من پیشوای اویم پس علی پیشوای اوست خداوندا

دوستداران علی را دوست بدار و دشمنانش را دشمن.

پیامبر سفارش کردند خطبه غدیر را به خاطر بسپارند و برای دیگران بازگو نمایند.

و حاضران جانشینی حضرت علی (ع) را تبریک گفتند.

با آرزوی موفقیت برای شما دانش آموزان تلاشگر، صفوی - دبیر - مطالعات اجتماعی - جهرم

یکی از آثار مهمی که درباره واقعه غدیر خم تألیف شده است، دایره المعارف ۱۱ جلدی الغدیر است. مرحوم علامه امینی با چهل سال تلاش و مطالعه ده هزار جلد کتاب و سفر به کشورهای اسلامی و مطالعه کتابخانه‌های آنها، گزارش‌ها و روایات مربوط به واقعه غدیر را از منابع مختلف به ویژه منابع اهل سنت استخراج و گردآوری نموده است.